

«Αντλώ στοιχεία από τη ζωή μου σε ό,τι γράφω»

Media: ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ **Page:** 1,64-65 **Published at:** 28-11-2021

Author: **Surface:** 2020.66 cm² **Circulation:** 12000

Subjects:

ΧΡΗΣΤΟΣ ΧΩΜΕΝΙΔΗΣ

**«Αντλώ στοιχεία
από τη ζωή μου
σε ό,τι γράφω»**

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ■ 64-65

ΧΡΗΣΤΟΣ ΧΩΜΕΝΙΔΗΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ

«Αντλώ στοιχεία από τη ζωή μου, ό,τι και να γράψω»

ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΗ ΒΡΑΒΕΥΣΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΤΟΥ «ΝΙΚΗ» ΜΙΛΑΕΙ ΣΤΟΝ «Ε.Τ.» ΓΙΑ ΤΙΣ ΣΤΙΓΜΕΣ ΧΑΡΑΣ ΠΟΥ ΛΙΓΟΣΤΕΥΟΥΝ, ΤΟΥΣ ΦΟΒΟΥΣ ΤΟΥ ΚΑΙ ΤΙΣ ΚΟΣΜΟΓΟΝΙΚΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΠΟΥ ΕΡΧΟΝΤΑΙ

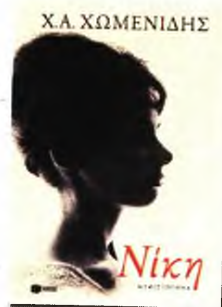
ΞΕΝΙΑ ΣΤΟΥΚΑ
xstouka@e-typos.com

Ουμάτια εκείνα τα μεσημέρια που το ραδιόφωνο -τότε ήταν μόνο κρατικό- έπαιζε τις αναζητήσεις του Ερυθρού Σταυρού για ανθρώπους που είχαν χαθεί στη Μικρασιατική Εκστρατεία. Οι αφηγήσεις των γεγονότων του 20ού αιώνα για εκείνον είναι γνώριμες...

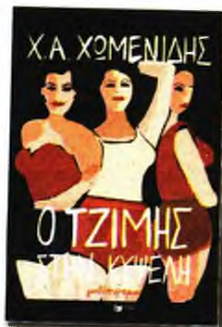
«Δεν είναι τόσο μακριά όλα αυτά» λέει στον «Ε.Τ.» της Κυριακής ο πολυγραφώτατος **Χρήστος Χωμενίδης** αναφερόμενος στις εποχές που διατρέχει το μυθιστόρημά του «**Νίκη**» (από τις εκδόσεις Πατάκη), το οποίο διακρίθηκε με το μεγάλο Ευρωπαϊκό Βραβείο Μυθιστορίας. «Είναι τόσο μακριά ώστε να πρέπει να τα αντιμετωπίσουμε με νηφαλιότητα και να τα αναστοχαζόμαστε» σπεύδει να σημειώσει.

Το βραβευμένο μυθιστόρημα φιλοτεχνεί το πορτρέτο της μητέρας του συγγραφέα, **Νίκης**, διατρέχοντας τα χρόνια της δικτατορίας του Μεταξά, τη γερμανική Κατοχή και τον Εμφύλιο. Η συζήτηση πέρασε στην έννοια της ιδεολογίας, δηλαδή αυτό το οποίο σήμερα «αντιλαμβανόμαστε ως νέα Αριστερά ή Δεξιά, το 2021 είναι πολύ διαφορετικό από αυτό το οποίο ήταν το 1930 ή το 1940. Οι ιδεολογίες και οι άνθρωποι μεταλλάσσονται» μας λέει και η συζήτηση ξεκινάει... Το ενδιαφέρον της, δεν χάνεται ούτε λεπτό, όπως

Info
«**ΝΙΚΗ**»
ΧΡΗΣΤΟΣ
ΧΩΜΕΝΙΔΗΣ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ |
ΠΑΤΑΚΗ
ΣΕΛ. | 494

Info
«**Ο ΤΖΙΜΗΣ ΣΤΗΝ ΚΥΨΕΛΗ**»
ΧΡΗΣΤΟΣ
ΧΩΜΕΝΙΔΗΣ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ |
ΠΑΤΑΚΗ
ΣΕΛ. | 368

συμβαίνει και με τα βιβλία και τα άρθρα του Χρήστου Χωμενίδη. Και αυτό δεν το συναντάμε συχνά σήμερα με τοποθετήσεις και ιστορίες βαθιάς ανθρωπιάς που δίνουν τη σκέψη με το βλέμμα στο σήμερα αλλά και στο παρελθόν. Η πορεία του Χωμενίδη έχει αρχίσει να διαγράφεται χρόνια τώρα, απλώς τη δεδομένη χρονική στιγμή με τη διάκριση του μυθιστορήματος «**Νίκη**» μοιάζει απόλυτα συνειδητή και γεμάτη προεκτάσεις σε προσωπικό και συλλογικό επίπεδο!

Πιστεύετε ότι η «Νίκη» θα φτάσει τόσο ψηλά;

Δεν ασχολούμαι, από την στιγμή που γράφω το βιβλίο και εκδίδεται. Δεν κάθομαι να φθαρώ ούτε ελπίζοντας ούτε σχεδιάζω τι θα κάνει. Το βιβλίο είναι ένα μπουκάλι, το οποίο ρίχνεις στον ωκεανό και ταξιδεύει μόνο του και φτάνει όπου είναι να φτάσει.

Ποια ήταν η πρώτη σκέψη όταν μάθατε για τη διάκριση;

Χάρηκα πάρα πολύ. Δεν είχα σκέψη. Χαρά είχα. Δεν το ανέλυσα αυτό το πράγμα. Οχι, δεν μπορώ να σας πω ότι έκανα κάποια μεγαλειώδη ή λιγότερο μεγαλειώδη σκέψη. Πάντα εγώ κοιτώ μπροστά. Η **Νίκη**, το βιβλίο, έχει τη δική της πορεία, τη δική της ζωή. Από ό,τι φαίνεται φτάνει και στο διεθνές κοινό! Αλλά το θέμα είναι αυτά τα οποία έχουμε μπροστά μας, ο καθένας ως προκλήσεις και η καθημερινότητα και βεβαίως και η υγεία. Το βασικό πράγμα είναι να είμαστε υγιείς.

Το νέο σας βιβλίο «Ο Τζίμης στην Κυψέλη»

Λη» (εκδ. Πατάκης) αντλεί στοιχεία από τη ζωή σας;

Αντλώ στοιχεία από τη ζωή μου, ό,τι και να γράφω. Από πού τροφοδοτείς; Από τη ροή που σου δίνει η ζωή σου. Ο Τζίμης δεν είμαι εγώ προφανώς, είναι και μεγαλύτερός μου, άλλωστε. Αλλά οι προσλαμβάνουσές του, που αφορούν τον χώρο, τη γειτονιά, την Κυψέλη, τις αλλαγές οι οποίες συμβαίνουν με τον χρόνο, είναι και δικές μου. Αλλά ο Τζίμης είναι νομίζω ένα πρόσωπο εμβληματικό ή θα ήθελα να είναι, με την έννοια ότι είναι ένας αναλογικός άνθρωπος σε έναν ψηφιακό κόσμο. Δηλαδή είναι ένας άνθρωπος, ο οποίος βλέπει την πραγματικότητα γύρω του να αλλάζει ραγδαία και δεν μπορεί αυτό ούτε καν να το καταλάβει, πόσω μάλλον να το χειριστεί και να προσαρμοστεί σε αυτό.

Θα λέγαμε ότι ο Τζίμης είναι ο σύγχρονος Έλληνας;

Νομίζω ότι ο Τζίμης είναι ο τελευταίος των Μοϊκανών. Είναι ο τελευταίος των ανθρώπων, οι οποίοι είχαν οργανώσει έναν τρόπο ζωής που ήταν ιδιαίτερος ευχάριστος επί της ουσίας. Είχαν τον χώρο τους, είχαν τις ανάσες τους, είχαν τους ανθρώπους τους, είχαν τη δυνατότητα να σχετικοποιούν δηλαδή, να μην τα παίρνουν όλα κατάκαρδα ούτε να φανατίζονται, διότι ο Τζίμης αν κάτι δεν είναι, είναι φανατικός. Δηλαδή απέχει πάρα πολύ από τον φανατισμό. Και ένα χαρακτηριστικό του, το οποίο εγώ το μοιράζομαι μαζί του και μου αρέσει πάρα πολύ είναι ότι ο Τζίμης είναι ο άνθρωπος των μικρών απολαύσεων. Μπορεί να απολαμβάνει τη ζωή του ο Τζίμης. Αυτό, με την αλλαγή του τρόπου εργασίας,

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ Ο ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ, ΤΟ ΥΨΗΛΟΤΕΡΟ ΑΞΙΩΜΑ ΣΕ ΜΙΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

■ «ΑΝ ΚΑΠΟΙΟΣ ΓΝΩΡΙΖΕ ΤΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΜΟΥ ΠΑΡΕΛΘΟΝ, ΘΑ ΠΕΡΙΜΕΝΕ ΜΑΛΛΟΝ ΝΑ ΜΕ ΔΕΙ ΣΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΟΥ ΣΥΡΙΖΑ. ΠΟΤΕ ΩΣΤΟΣΟ Ο ΣΗΜΕΡΙΝΟΣ ΣΥΡΙΖΑ, Ο ΕΠΙΓΟΝΟΣ, ΟΧΙ ΤΗΣ ΑΝΑΝΕΩΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ, ΑΛΛΑ ΤΟΥ ΑΥΡΙΑΝΙΣΜΟΥ, ΤΗΣ ΑΥΡΙΑΝΗΣ, ΔΕΝ ΘΑ ΑΝΕΧΟΤΑΝ ΚΑΠΟΙΟΝ ΣΑΝ ΕΜΕΝΑ.» ΕΙΧΑΤΕ ΔΗΛΩΣΕΙ ΣΤΗΝ ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΣΑΣ ΣΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ Ν.Δ. ΚΑΙ ΤΟΤΕ ΕΙΧΑΤΕ ΣΥΜΦΩΝΗΣΕΙ ΜΕ ΤΟΝ Κ. ΜΗΤΣΟΤΑΚΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ ΤΗΣ ΜΕΣΑΙΑΣ ΤΑΞΗΣ. ΣΗΜΕΡΑ, ΤΡΙΑ ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑ, ΠΩΣ ΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΑΥΤΟΥ ΤΟΝ ΤΟΜΕΑ Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ;

Για να απαντήσεις σε αυτό πρέπει να δεις τι έχει συμβεί σε αυτά τα τρία χρόνια, όπου έχουν έρθει τα πάντα - κάτω. Βασικά λόγος της

πανδημίας. Αν σκεφτείτε ότι επί 1,5 χρόνο η κοινωνία δεν ζει φυσιολογικά, αλλά είναι συνέχεια σε ένα άγχος και σε έναν τρόπο για το τι πρόκειται να συμβεί. Αν σκεφτείτε ότι περύσαμε ουσιαστικά έναν χρόνο κλεισμένοι στα σπίτια μας, το τοπίο δεν είναι καθαρό. Κι έτσι δεν μπορεί να απαιτήσει κανείς ξεκάθαρα. Με την τεχνολογική επανάσταση, που ήδη βρίσκεται εντός των πυλών, θα αλλάξει τελείως ο καταμερισμός των επαγγελματιών, θα αλλάξει τελείως η εργασία, η έννοια όχι άνεργοι, άεργοι, δεν θα έχουν δουλειά να κάνουν. Αν λοιπόν ήμε μεσαία τάξη τον εργαζόμενο, ο οποίος

αμείβεται ικανοποιητικά, τότε η μεσαία τάξη λοιπόν, πρέπει να αναδιοργανωθεί από την αρχή. Και αυτό δεν είναι θέμα κάποιας κυβέρνησης, είναι παγκόσμια επιταγή κοινωνική. Μου κάνει εντύπωση, πέραν της πανδημίας, ότι τα κόμματα στην Ελλάδα δεν έχουν ριχτεί σε μια συζήτηση για το τι πρόκειται να συμβεί, τι κατακλυσμιαίες αλλαγές πρόκειται να συμβούν, σύντομα, όχι σε 20 χρόνια.

■ ΠΟΣΟ ΣΑΣ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΕΙ Ο ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ; Είμαι βαθύτατα πολιτικά ζώον, όπως πρέπει να είναι ο καθένας. Θεωρώ ότι το ύψιστο, το υψηλότερο αξίωμα σε μια δημοκρατική πολιτεία είναι το αξίωμα του πολίτη, του ενεργού και εναργή πολίτη. Και για αυτό και ποτέ

δεν διεκδίκησα ούτε θα διεκδικώ άλλα αξιώματα πολιτικά. Και βεβαίως παρακολουθώ την επικαιρότητα και σκέφτομαι πάρα πολύ για την πολιτική.

■ ΘΑ ΒΑΖΑΤΕ ΥΠΩΠΗΦΙΟΤΗΤΑ; Μα τώρα σας απάντησα ήδη. Κατά τη γνώμη μου η κοινωνία, η ελληνική κοινωνία έχει ανάγκη από ενεργούς και εναργείς πολίτες, όχι από πολιτικούς. Δεν θα ήταν παράξενο μετά από όλα αυτά να σας έλεγα, ναι, εγώ θα βάλω υποψηφιότητα; Ποτέ δεν πρόκειται να βάλω υποψηφιότητα. Η υποψηφιότητά μου εμένα είναι η κοινωνική μου συμβολή, όχι η υποψηφιότητά μου, η κοινωνική μου συμβολή είναι σε αυτά τα οποία γράφω. ■

που έχει να κάνει με την παγκοσμιοποίηση φυσικά, χάνεται ή μάλλον κινδυνεύει, δεν μπορώ να αποφασίσω ποια λέξη θα χρησιμοποιήσω. Δηλαδή για να σας δώσω ένα παράδειγμα, όλο και λιγότερο οι άνθρωποι έχουν το περιθώριο να αράζουν και να συναναστρέφονται μαζί σε παρέες.

Σημάδι των καιρών;
Όλο και μικραίνει το περιθώριο να κάνεις πλάκα, να πεις πράγματα τα οποία είναι αντιφατικά μεταξύ τους. Δηλαδή υπάρχει και αυτό το φρόνιτρο ας πούμε, το οποίο έχει καταντήσει η πολιτική ορθότητα, που άμα εκφραστείς με έναν τρόπο, μπορεί να σε κυνηγεί αυτό, να σε καταστρέψει, ακόμα και αν δεν το εννοούσες. Είναι πολύ παράξενα τα κλειδιά της εποχής μας.

Εσείς έχετε απολαύσει, έχετε καταφέρει να γίνετε αυτό που θέλατε;
Η απάντηση είναι μονολεκτική, ναι.

Στο βιβλίο με πρωταγωνιστή τον Τζιμή αναπάντωση το μίσος που σήμερα ενεργοποιείται εν ριπή οφθαλμού. Σας φοβίζει αυτό;
Πάρα πολύ με φοβίζει. Εγώ παρατηρώ ότι κάθε βδομάδα ή και πιο συχνά, το Διαδίκτυο, τα social media βάζουν έναν άνθρωπο στο στόχαστρο, επειδή κάτι είπε ή κάτι έκανε ή κάτι δεν έκανε και τον διαλύουν, τον κατασπαράζουν. Δηλαδή έχουμε διαρκείς, αλληπάλληλες δολοφονίες χαρακτήρων. Και βεβαίως, προφανώς κάποιοι άνθρωποι δικαίως προκαλούν την κοινή μίση, την οργή, αλλά υπάρχουν και άλλοι οι οποίοι δεν φαίνεται κα-

θόλου. Δεν υπάρχει ψυχραιμία. Οι «άνθρωποι», οι χρήστες των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, δεν παίρνουν τις αποστάσεις τους από τα γεγονότα. Με το που συμβαίνει κάτι, πρέπει όλοι να το σχολιάσουν. Και όσο πιο έντονα και με οξύτητα το σχολιάσουν τόσο πιο ωραία αισθάνονται, διότι παίρνουν περισσότερα likes ας πούμε...

Στον περίπλοκο 21ο αιώνα, η τεχνητή νοημοσύνη πρωταγωνιστεί. Τα διλήμματα πολλά και σύνθετα. Υπάρχουν προτάσεις;
Το πρώτο, το οποίο προέχει, είναι να αντιληφθούμε τα ίδια τα διλήμματα, δηλαδή να καταλάβουμε τι φέρνει αυτός ο αιώνας, τι φέρνει η μεταβιομηχανική επανάσταση ας πούμε, τι φέρνει η τεχνητή νοημοσύνη, ποια είναι τα ερωτήματα της βιοηθικής τα οποία θα βρούμε μπροστά μας. Τι σημαίνει κλιματική αλλαγή, τι σημαίνει ένας νέος «Ψυχρός Πόλεμος» που έχει ξεκινήσει μεταξύ ΗΠΑ και Κίνας. Τι σημαίνει ότι οι άνθρωποι, οι πληθυσμοί του πάλαι ποτέ Τρίτου Κόσμου, μπαίνουν με τεράστια ορμή στο προσκήνιο ας πούμε και θέλουν να πάρουν τα σκήπτρα, τα διεθνή σκήπτρα. Από τη μεριά τους καλά κάνουν φυσικά. Φαντάζομαι ότι θα ζήσουμε συναρπαστικές καταστάσεις και με την καλή και με την κακή έννοια.

Η Ιστορία τι ρόλο παίζει σε αυτό τον καινούργιο κόσμο;
Η Ιστορία σου δίνει μπουσούλα, πυξίδα. Αλλά βέβαια πρέπει να έχεις την αντίληψη, να μπορείς να αντιληφθείς ότι οι καταστάσεις αλλάζουν τόσο ώστε με τα παλιά εργαλεία δεν μπορείς να τις ερμηνεύσεις πολλές φορές.

Μέσα από τις εκφάνσεις δημιουργικότητας, συγγραφή κι αρθρογραφία, πού βρίσκετε περισσότερο τον εαυτό σας;

Τον εαυτό μου τον βρίσκω παντού. Αυτό το οποίο απολαμβάνω περισσότερο, είναι όταν γράφω... Όχι το να γράφω γενικώς. Πιστεύω ότι προέκταση της κυρίως μου συγγραφικής μου εργασίας είναι η αρθρογραφία στις εφημερίδες και τα sites. Και η άλλη μου απόλαυση είναι να είμαι με ανθρώπους που λένε ωραίες ιστορίες, να λέω και εγώ ιστορίες και όλα αυτά γύρω από ένα τραπέζι όπου θα τρώμε και θα πίνουμε. Δηλαδή ο παράδεισος για μένα είναι ένα μεγάλο τραπέζι στρωμένο, με ωραία εδέσματα, άφθονο κρασί, όπου έρχονται και φεύγουν φίλοι, συζητούν, τραγουδούν, τσακωνόμαστε κι ερωτεύονται. Και κάποια στιγμή από αυτό το τραπέζι αποχωρείς και δίνεις τη θέση σου στον επόμενο, στον ηλικιακά επόμενο. Ενα τραπέζι κάτω από ένα δέντρο στην εξοχή είναι ο παράδεισός μου...

Θεωρείτε ότι η εκπαίδευση φωτίζει τους φάρους της Ιστορίας μας;

Η εκπαίδευση στην Ελλάδα είναι σε δεινή θέση. Και δεν μιλάω μόνο για τη διδασκαλία ή διδασκόμενη ύλη. Υπάρχουν σχολεία τα οποία δεν έχουν τίποτα. Θέλει πολύ μεγάλη ενίσχυση, πολύ μεγάλη πίστη σε αυτή την ιστορία, την εκπαίδευση, τη στοιχειώδη και τη μέση εκπαίδευση, ακόμα και αυτό πρέπει να ξεκινήσει πριν από την πρώτη Δημοτικού. Γιατί εκεί κρίνεται το μέλλον. Στα παιδιά, και στο πόσο δυνατότερες και ευκαιρίες θα τους δώσουμε. Νομίζω ότι ο πρώτος στην τάξη υποηγός σε κάθε χώρα, θα πρέπει να είναι ο υπουργός Παιδείας. Και επίσης, πιστεύω

απόλυτα ότι πρέπει να ανοίγονται ορίζοντες, να βελτιώνονται τα σχολεία, να εντατικοποιούνται, να έχουμε καλύτερους καθηγητές, καλύτερους δασκάλους, μεγαλύτερη έγνοια. Ενα πρόβλημα το οποίο είναι διαχρονικό στην Ελλάδα είναι ότι η παιδεία μας έχει 3 πόδια. Το 3ο είναι τα φροντιστήρια ας πούμε και τα μαθήματα τα ιδιαίτερα, το οποίο είναι μεγάλο θέμα. Οι μαθητές, όπως ξέρετε, είναι οι σκληρότερα εργαζόμενοι Έλληνες.

Από το πρώτο σας βιβλίο, «Σοφο Παιδί», του 1993, μέχρι σήμερα σε τι έχει αλλάξει ο Χωμενίδης ως συγγραφέας;
Εχει μάθει. Όσο περισσότερο γράφεις τόσο περισσότερο μαθαίνεις να γράφεις. Όταν έγραψα το Σοφο Παιδί ήμουν 23 ετών.

Πώς κερδίζεται το αναγνωστικό κοινό;
Δεν υπάρχει συνταγή. Συνταγή είναι να είσαι ο εαυτός σου, να μην ακολουθείς συνταγές.

Ποια είναι η θέση του βιβλίου στην πολιτιστική πολιτική της χώρας μας;
Δεν είμαι ο αρμόδιος άνθρωπος να σας πω. Δεν είμαι άνθρωπος που μπορεί να εκφραστεί μετά λόγου γνώσεως για τη συνολική πολιτιστική πολιτική της χώρας. Ούτε για το βιβλίο. Αυτά τα οποία θα έλεγα είναι να γίνουν πολλές δανειστικές βιβλιοθήκες, θα έπρεπε κυριολεκτικώς να σπαρεί η χώρα με δανειστικές βιβλιοθήκες. Και το άλλο θα ήταν να υποστηρικθούν οι μεταφράσεις. Δηλαδή να μπορούσαν ας πούμε τα βιβλία τα οποία παίρνουν κρατικά βραβεία κάθε χρόνο, να έχουν εξασφαλισμένη την υποστήριξη των μεταφράσεών τους. ■